

VIJEĆE EUROPE

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

KONAČNA ODLUKA

O DOPUŠTENOSTI

Zahtjeva br. 63412/00
Sefket SAHINI
protiv Hrvatske

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel) zasjedajući 11. listopada 2002. godine u vijeću u sastavu:

g. C.L. ROZAKIS, *predsjednik*,

g. F. TULKENS,

g. P. LORENZEN,

gđa N. VAJIĆ,

g. E. LEVITIS,

g. A. KOVLER,

g. V. ZAGREBELSKY, *suci*

i g. E. FRIBERGH, *tajnik Odjela*,

uzimajući u obzir naprijed navedeni zahtjev podnesen 22. siječnja 2000. godine, uzimajući u obzir očitovanje koje je podnijela tužena država i odgovor na očitovanje kojeg je podnio podnositelj zahtjeva, nakon vijećanja, odlučuje kako slijedi:

ČINJENICE

Podnositelj zahtjeva, g. Sefket Sahini, je državljan bivše jugoslavenske republike Makedonije, koji je rođen 1944. i živi u Moosburgu, Njemačka. Tuženu državu zastupa njezina zastupnica gđa Lidija Lukina-Karajković.

A. Okolnosti predmeta

Činjenično se stanje predmeta, prema navodima stranaka, može sažeti kako slijedi.

1. Postupak radi smetanja suposjeda

Dana 18. lipnja 1990. godine podnositelj zahtjeva je Općinskom sudu u Rijeci podnio građansku tužbu protiv I.R. zbog smetanja mirnog posjeda na unajmljenom poslovnom prostoru. On je tvrdio da ga je I.R. smetala u mirnom posjedu njegovog poslovnog prostora – krojačkog salona u Rijeci i da je ona nasilno istjerala podnositelja zahtjeva i njegovog sina iz salona.

Prije razdoblja koje će se uzeti u razmatranje (tj. 6. studenog 1997. godine) održano je nekoliko ročišta i nekoliko ih je odgođeno.

Dana 29. rujna 1994. godine I.R. je umrla.

Postupak je bio nastavljen protiv njezinih pravnih sljednika.

Ročište zakazano za 5. listopada 1999. godine je odgođeno na zahtjev odvjetnika podnositelja zahtjeva.

Na ročištu 22. studenoga 1999. godine zaključena je glavna rasprava i sud je odbio podnositeljev zahtjev. Podnositelj zahtjeva se nije žalio protiv te odluke i ona je postala pravomoćna 10. veljače 2000. godine.

2. Postupak radi naknade štete

Dana 19. prosinca 1990. godine podnositelj zahtjeva je Općinskom sudu u Rijeci podnio građansku tužbu tražeći isplatu štete od I.R.

Prije razdoblja koje će Sud uzeti u razmatranje, održano je nekoliko ročišta i nekoliko ih je odgođeno.

Na ročištu 20. listopada 1998. godine punomoćnik podnositelja zahtjeva zatražio je sud da mu dozvoli da u roku od 30 dana stavi daljnje prijedloge za izvođenje dokaza.

Dana 25. travnja 2000. godine punomoćnik podnositelja zahtjeva je zatražio sud da zakaže ročište i zatraži mjerodavne dokumente od Uprave prihoda, Ispostave Rijeka.

Predmet je nakon toga dodijeljen drugoj sutkinji. Dana 5. listopada 2001. godine ona je zatražila dokumentaciju od Uprave prihoda, Ispostava Rijeka.

Dana 21. siječnja 2002. godine Uprave prihoda, Ispostava Rijeka dostavila je zatraženu dokumentaciju.

Čini se da je postupak u tijeku pred sudom prvog stupnja.

B. Mjerodavno domaće pravo

Članak 26. Ustavnog zakona o izmjenama i dopunama Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (stupio na snagu 15. ožujka 2002.), objavljen u Narodnim novinama br. 29 od 22. ožujka 2002. – u daljnjem tekstu "Zakon od 15. ožujka 2002." uvodi novi članak 59(a), koji je nakon toga postao članak 63. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske iz 2002. Mjerodavni dijelovi tog članka glase kako slijedi:

(1) Ustavni sud će pokrenuti postupak po ustavnoj tužbi i prije no što je iscrpljen pravni put, u slučaju kad o pravima i obvezama stranke ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela nije u razumnom roku odlučio ...

(2) U odluci kojom usvaja ustavnu tužbu zbog nedonošenja akta u razumnom roku iz stavka 1. ovoga članka, Ustavni sud će nadležnom sudu odrediti rok za donošenje akta kojim će taj sud meritorno odlučiti ...

(3) U odluci iz stavka 2. ovoga članka Ustavni sud će odrediti primjerenu naknadu koja pripada podnositelju zbog povrede njegova ustavnog prava ... Naknada se isplaćuje iz državnog proračuna u roku od tri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva stranke za njezinu isplatu.

PRIGOVOR

Podnositelj zahtjeva prigovara prema čl. 6. st. 1. Konvencije duljini trajanja dvaju postupaka.

PRAVO

Podnositelj zahtjeva prigovara da dva postupka koja je pokrenuo pred Općinskim sudom u Rijeci nisu okončana u razumnom roku kako propisuje članak 6. stavak 1. Konvencije koji u mjerodavnom dijelu glasi kako slijedi:

“Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi...svatko ima pravo...da sud...u razumnom roku ispita njegov slučaj“

a) Vlada prvo tvrdi da Sud nije nadležan *ratione temporis* za dio zahtjeva koji se odnosi na događaje koji su se zbili prije 5. studenoga 1997. godine, kad je Konvencija stupila na snagu u odnosu na Hrvatsku.

Vlada navodi da posebno prvi postupak u cijelini ne spada u nadležnost Suda *ratione temporis* jer su se događaji, na kojima podnositelj zahtjeva temelji svoj zahtjev dogodili prije 5. studenog 1997. godine. Iako je nakon toga postupak nastavljen, nakon tog datuma donesene su sve odluke koje se odnose na prijašnje događaja kao i navedena činjenica smetanja koja se dogodila 1991. godine i smrt I.R. 1994. godine.

Sud podsjeća da je Hrvatska priznala nadležnost Suda da zaprima zahtjeve “od svake osobe, nevladine organizacije ili skupine pojedinaca koji tvrde da su žrtve povrede prava priznatih Konvencijom od strane Hrvatske, putem bilo kojeg čina, odluke ili događaja koji se dogodio nakon 5. studenoga 1997. godine”. Iz toga slijedi da razdoblje koje Sud treba uzeti u obzir počinje 6. studenoga 1997. godine. Međutim, u svrhu utvrđivanja razumnosti duljine vremena o kojem se radi, Sud će uzeti u obzir stanje predmeta na taj dan, (vidi, između ostalih izvora, presudu *Rajak v. Croatia* (dec.), br. 49706/99, 12. listopada 2000, neobjavljena).

Povrh toga, Sud primjećuje da, iako su se događaji koji su ispitivani u postupku zbog smetanja posjeda podnositelja zahtjeva na njegovom krojačkom salonu dogodili prije 5. studenog 1997. godine, predmet prigovora podnositelja zahtjeva prema čl. 6. Konvencije je duljina postupka pred domaćim sudovima, a ne čin smetanja ili smrt I.R. Sud primjećuje da je postupak u pitanju nastavljen nakon stupanja na snagu Konvencije u odnosu na Republiku Hrvatsku i da je okončan 22. studenog 1999. godine. Dakle, razdoblje od dvije godine i šesnaest dana spada u nadležnost Suda *ratione temporis*.

b) Vlada nadalje smatra da članak 6. nije primjenjiv na postupak za smetanje posjeda podnositelja zahtjeva na krojačkom salonu. Vlada navodi da u postupcima takve prirode sudovi pružaju zaštitu zadnjeg faktičnog posjeda nalažući povrat posjeda i zabranu ponovnog ili sličnog smetanja. Prema mišljenju Vlade, takvi postupci ne uključuju određivanje bilo kakvih građanskih prava i obveza podnositelja zahtjeva jer podnositelj zahtjeva nije zatražio zaštitu posjeda na svom krojačkom salonu, nego samo zaštitu faktičnog posjeda.

Sukladno načelima utvrđenim u sudskoj praksi Suda (vidi između ostalih izvora, presudu *Zander protiv Švedske* od 25. studenog 1993., Serija A br. 279-B, str. 38, §22), Sud mora prvo utvrditi je li postojao «spor» o «pravu» za koje se može reći, barem na diskutabilnim temeljima, da je priznato prema domaćem pravu. Spor mora biti autentičan i ozbiljan; može se odnositi ne samo na stvarno postojanje prava već također i na obuhvat i način njegovog izvršavanja; te, konačno, rezultat postupka mora biti direktno odlučujući za pravo u pitanju.

Sud primjećuje da je u građanskom postupku kojeg je pokrenuo, podnositelj zahtjeva tražio od domaćih sudova da utvrde da ga je I.R. smetala u mirnom uživanju posjeda njegovog krojačkog salona i da narede vraćanje njegovog posjeda i zabrane daljnja smetanja.

Taj «spor» je bio autentičan i ozbiljan, i ticao se stvarnog postojanja prava podnositelja zahtjeva, naime da ne budu smetan u svom posjedu salona. Rezultat relevantnog postupka pred domaćim sudovima je mogao voditi u povrat posjeda podnositelja zahtjeva na predmetnom salonu gdje bi bio u mogućnosti nastaviti svoj posao, dakle bio je direktno odlučan za pravo u pitanju.

Stoga, Vladin prigovor glede primjenjivosti čl. 6. st. 1. Konvencije mora biti odbačen.

c) Nadalje, Vlada drži da podnositelj zahtjeva nije žrtva u postupku zbog smetanja posjeda njegovog krojačkog salona jer je njegov posjed prestao postojati prije mnogo godina.

Sud primjećuje da podnositelj zahtjeva prigovara duljini postupka pred domaćim sudovima i da je utvrđeno da ti postupci uključuju određenje građanskih prava podnositelja zahtjeva. Podnositelj zahtjeva tvrdi da je duljina postupka u pitanja nerazumna, suprotno čl. 6. Konvencije. Slijedi da podnositelj zahtjeva može tvrditi da je žrtva takve povrede.

d) Što se tiče iscrpljenja domaćih pravnih sredstava Vlada je navela da je 15. ožujka 2002. godine Sabor uveo izmjene Ustavnog zakona o Ustavnom sudu koji dozvoljava da tužba zbog duljine postupka bude podnesena Ustavnom sudu bez daljnjih uvjeta (vidi članak 63. tog Zakona).

Podnositelj zahtjeva tvrdi da činjenica da su neki zakoni izmijenjeni u Hrvatskoj nema utjecaja na njegov predmet.

Sud podsjeća da je u predmetu Horvat (vidi Horvat protiv Hrvatske, br. 51585/99, 26. srpanj 2001., §§41.-43., 45., ECHR – 2002...), utvrdio da se postupci prema članku 59(4) Zakona o Ustavnom sudu iz 1999. godine ne mogu smatrati djelotovornim pravnim lijekom u odnosu na prigovore koji se tiču duljine postupaka.

Sud primjećuje da je, nakon presude Horvat, dana 15. ožujka 2002. godine Hrvatski sabor donio Zakon o izmjenama zakona o Ustavnom sudu, koji je objavljen u «Narodnim novinama», br. 29 od 22. ožujka 2002. godine. On je uveo novi članak 59(a) koji je kasnije postao članak 63. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu iz 2002. godine.

Sud podsjeća da je u predmetu Slaviček (vidi Slaviček protiv Hrvatske (odluka), br. 20862/02, 4. srpnja 2002. godine, ECHR – 2002...), utvrdio da je gore navedena odredba djelotvoran pravni lijek u odnosu na navodno nerazumno duge postupke.

Sud primjećuje da podnositelj zahtjeva u ovom predmetu nije podnio takvu tužbu. Istina je da je on zahtjev Sudu podnio dana 22. siječnja 2000. godine, dok je zakon koji propisuje učinkovito pravno sredstvo u odnosu na njegov prigovor prema čl. 6. Konvencije uveden 15. ožujka 2002. godine. Stoga se postavlja pitanje prema čl. 35. st. 1. Konvencije može li se tražiti od podnositelja zahtjeva da iscrpi to pravno sredstvo prije nego što Sud ispita njegov prigovor.

Sud podsjeća da se o pitanju jesu li iscrpljena domaća pravna sredstva redovno odlučuje s obzirom na datum kada je zahtjev podnesen Sudu. Međutim, ovo pravilo ima izuzetaka koji mogu biti opravdani posebnim okolnostima svakog pojedinačnog predmeta (vidi presudu *Bauman protiv Francuske*, br. 33592/96, od 22. svibnja 2001. godine, § 47, neobjavljena). Sud je utvrdio u odnosu na velik broj zahtjeva protiv Italije koji su postavili slična pitanja da su postojale posebne okolnosti koje su opravdale odstupanje od općeg pravila (vidi *Brusco protiv Italije*, (odluka), br. 69789/01, ECHR 2001-IX).

Nakon toga, dana 5. rujna 2002. godine u predmetu Nogolica, Sud je utvrdio da postoji mnogo elementa koji govore u prilog iznimke također i u odnosu na hrvatske predmete (vidi *Nogolica protiv Hrvatske* (odluka), br. 77784/01, 5. rujna 2002., ECHR – 2002...).

U svjetlu ovih okolnosti i podsjećajući na supsidijarni karakter mehanizma Konvencije, Sud smatra da se podnositelj zahtjeva mora prvo obratiti Ustavnom sudu s prigovorom prema čl. 63. Zakona o Ustavnom sudu iz 2002. godine u odnosu na postupak koji je još u tijeku pred domaćim sudovima.

Slijedi da prigovor koji se odnosi na drugi postupak koji je još u tijeku mora biti odbačen prema članku 35., stavci 1. i 4. Konvencije, radi neiscrpljivanja domaćih pravnih sredstava.

Međutim, Sud primjećuje da je prvi postupak okončan 22. studenog 1999. godine i da, stoga, podnositelj zahtjeva nije bio u mogućnosti prigovoriti duljini tog postupka pred Ustavnim sudom, jer, u to vrijeme, nije bilo adekvatnog domaćeg pravnog sredstva za pitanje duljine postupka.

U takvim okolnostima, Sud smatra da prigovor podnositelja zahtjeva na duljinu prvog postupka ne može biti odbačen zbog neiscrpljivanja domaćih pravnih sredstava.

e) Kao alternativu, Vlada poziva Sud da zaključi kako zahtjev ni na koji način ne ukazuje na povredu članka 6. Konvencije u odnosu na postavljeni prigovor.

U odnosu na postupak koji se tiče tužbe podnositelja zahtjeva za smetanje njegovog posjeda na krojačkom salonu. Vlada je navela da predmet podnositelja zahtjeva nije zahtijevao posebnu žurnost u odlučivanju. Vlada se pozvala na sudsku praksu Suda, tvrdeći da su predmeti koji zahtjevaju posebnu žurnost u postupanju oni koji se odnose na obiteljskoppravne stvari ili na naknadu štete žrtvama prometnih nesreća, oni koji uključuju interese velikog broja ljudi i predmeti koji se tiču radnog otkaza.

Što se tiče ponašanja podnositelja zahtjeva u razdoblju koje je Sud uzeo u razmatranje, Vlada je navela da je opunomoćenik podnositelja zahtjeva zatražio sud da odgodi ročište za 5. studeni 1999. godine jer se želio savjetovati s podnositeljem zahtjeva.

U odnosu na ponašanje domaćih vlasti, Vlada je tvrdila da su domaći sudovi pokazali revnost u vođenju postupaka. Posebno, Vlada je istakla da su sudovi u vođenju građanskih postupka ograničeni u svom postupanju jer nemogu poduzimati procesne korake na svoju inicijativu već uglavnom prema zahtjevima stranaka.

Podnositelj zahtjeva se ne slaže s Vladom.

Sud smatra, u svjetlu tvrdnji stranaka, da su prigovorom potaknuta ozbiljna činjenična i pravna pitanja na temelju Konvencije, odlučivanje o kojima bi trebalo ovisiti o ispitivanju merituma. Sud, stoga, zaključuje da ovaj prigovor nije očito neosnovan u smislu članka 35., stavka 3. Konvencije. Nisu utvrđeni nikakvi drugi razlozi zbog kojih bi ga se proglasilo nedopuštenim.

Iz tih razloga Sud većinom glasova

proglašava dopuštenim, bez prejudiciranja merituma, prigovor podnositelja zahtjeva koji se tiče duljine prvog postupka;

proglašava ostatak zahtjeva nedopuštenim.

Erik FRIBERGH
Tajnik

Christos ROZAKIS
Predsjednik